

Verantwoording Groepsrisico bestemmingsplan Buitengebied Drimmelen

(dd. 20-1- 2014)

De gemeente Drimmelen heeft voor haar buitengebied een nieuw bestemmingsplan opgesteld. Reden hiervoor is dat de huidige planologische regels voor het buitengebied momenteel nog zijn vastgelegd in vier verschillende bestemmingsplannen met elk hun eigen regels. Dit betekent dat voor ruimtelijk vergelijkbare gebieden verschillende regels gelden wat een consequente toetsing van bouwaanvragen in de praktijk vaak moeilijk maakt. De geldende bestemmingsplannen zijn bovendien vrij oud en sluiten vaak niet meer aan op de feitelijke situatie en het huidige beleid.

De toepasbaarheid van de plannen levert daardoor in de dagelijkse praktijk steeds meer problemen op. Nieuwe gewenste ontwikkelingen zijn vaak niet inpasbaar en kunnen alleen gerealiseerd worden met behulp van vrijstellingsprocedures.

Met de herziening beschikt de gemeente weer over een actueel, uniform, actueel en samenhangend beleidskader voor het buitengebied. In dit bestemmingsplan is de nieuwe wet- en regelgeving op het gebied van de ruimtelijke ordening in acht genomen waarbij tevens is aangesloten bij het huidige gemeentelijke beleid.

De ruimtelijke onderbouwing is geleverd middels een onderzoek uitgevoerd door Pouderoyen: "Bestemmingsplan Buitengebied gemeente Drimmelen", ontwerp d.d. oktober 2013, waarin o.a. de externe veiligheidsrisico's binnen het plangebied zijn beschreven.

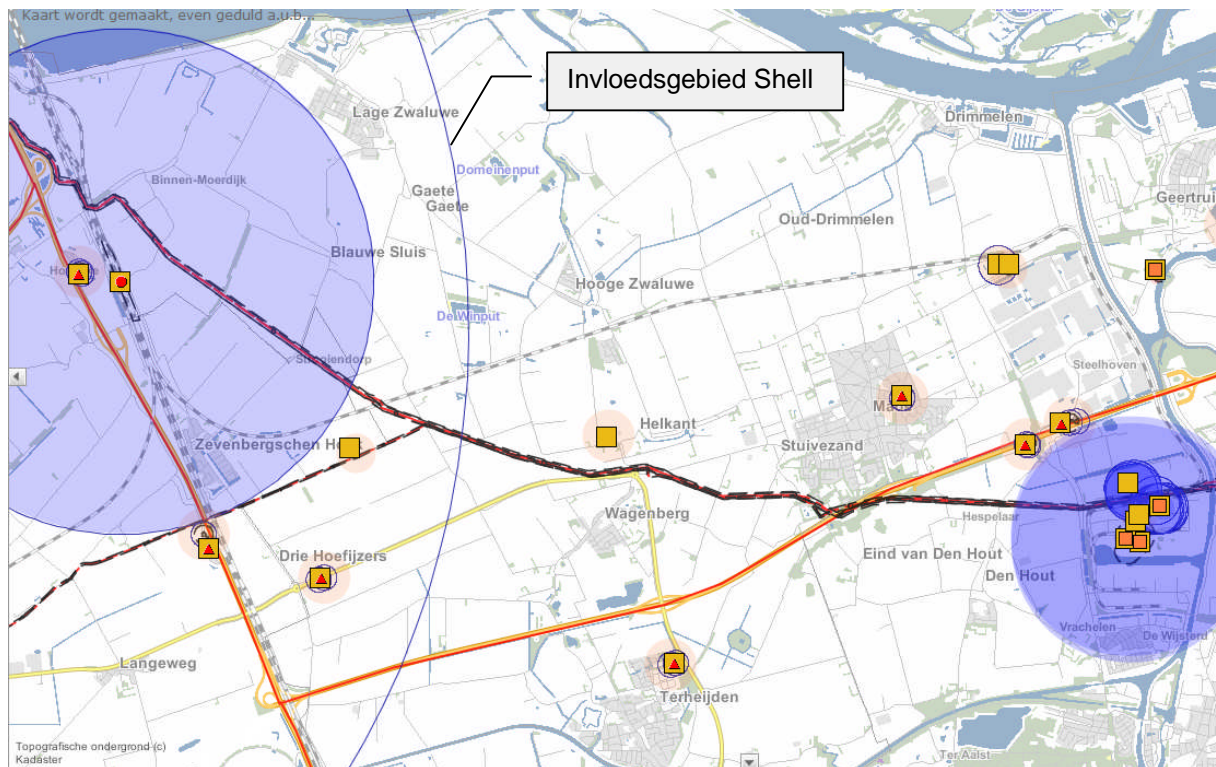
Tevens is het voorontwerp bestemmingsplan ter advisering voorgelegd aan de Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant. Door de veiligheidsregio is op 23 juli 2012 advies gegeven. Dit advies ligt eveneens ten grondslag aan deze groepsrisicoverantwoording en is als bijlage toegevoegd.

Het plangebied wordt in het noorden begrensd door vaarweg de Amer, in het zuiden en westen door de Basisnet wegen A59 en A16 en in het oosten door de gemeente Geertruidenberg. De ligging van het plangebied is weergegeven op afbeelding 1.

Afbeelding 1: begrenzing (rood) plangebied buitengebied Drimmelen

Het plangebied ligt binnen het invloedsgebied van meerdere risicobronnen. Dit betreffen diverse Bevi-bedrijven, Basisnet spoor en autowegen alsmede diverse hogedruk buisleidingen. De invloedsgebieden van de diverse risicobronnen zijn weergegeven in figuur 2.

Afbeelding 2: uitsnede risicokaart gemeente Drimmelen (15 januari 2014)

Op dit moment zijn ten aanzien van het transport van gevaarlijke stoffen over genoemde transportmodaliteiten, de Circulaire Risiconormering Vervoer Gevaarlijke Stoffen (Circulaire) en het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb) van toepassing, welke het bevoegde gezag verplicht om een beoordeling en afweging van de externe veiligheid mee te nemen bij ruimtelijke plannen die in de directe nabijheid van een transportmodaliteit waarover en waardoor transporten met gevaarlijke stoffen plaatsvindt.

Door de Veiligheidsregio wordt doorgaans geadviseerd de groepsrisicoverantwoording conform het ontwerp Besluit externe veiligheid transportroutes (Bevt) op te stellen. Dit besluit dat waarschijnlijk medio 2014 in werking zal treden, is dan ook als leidraad gehanteerd.

Daarnaast is de ontwikkelingslocatie gelegen binnen het invloedsgebied van een meerdere risicovolle inrichtingen. Ook op basis van dit gegeven dient er een groepsrisicoverantwoording te worden opgesteld.

Middels onderhavige document heeft de gemeente Drimmelen invulling gegeven aan de verantwoording van het groepsrisico ter plaatse van het plangebied.

1. Inleiding:

1.1. Algemeen

Om te komen tot een actueel bestemmingsplan dat voldoet aan de eisen van de Wet ruimtelijke ordening (Wro) en het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) is een ruimtelijke onderbouwing opgesteld, waarbij ook onderzoek is gedaan naar het aspect externe veiligheid.

De resultaten van dit onderzoek zijn opgenomen in hoofdstuk 11 van de toelichting van het door bureau Pouderoyen opgestelde ontwerp: "Bestemmingsplan Buitengebied gemeente Drimmelen", oktober 2013

Het externe veiligheidsbeleid in Nederland berust op een tweetal kwantitatieve pijlers; het plaatsgebonden risico (PR) en het groepsrisico (GR).

Plaatsgebonden risico: Het plaatsgebonden risico is de berekende kans per jaar, dat een persoon overlijdt als rechtstreeks gevolg van een ongeval bij een risicobron, aangenomen dat hij op die plaats permanent en onbeschermd verblijft.

De norm in een nieuwe situatie voor kwetsbare objecten, zoals woningen, bedraagt de kans van 1 op 1 miljoen. Het gebied waarbinnen deze norm wordt overschreden wordt begrensd door de 10^{-6} contour. Deze norm is juridisch hard.

Groepsrisico: Het groepsrisico (GR) is een maat om de kans weer te geven dat een incident met dodelijke slachtoffers voorkomt. Tevens wordt het groepsrisico beschouwd als maat voor de maatschappelijke ontwrichting welke kan ontstaan ten gevolge van een incident. Het gebied waarbinnen het groepsrisico dient te worden beschouwd is het invloedsgebied.

Het groepsrisico is niet ruimtelijk, met contouren, weer te geven. Dit maakt het groepsrisico moeilijker te bevatten. En omdat de ruimtelijke werking van het groepsrisico veelal de afstanden van de PR-contouren ruim te buiten gaat, is de omgang met het groepsrisico ook gecompliceerder.

1.2. Resultaten risicoanalyse Bestemmingsplan Buitengebied

Zoals aangegeven in het milieukundig onderzoek behorende bij het bestemmingsplan ligt het plangebied binnen de invloedsgebieden van diverse risicobronnen. Gezien de ontwikkelingsmogelijkheden voor o.a. minicampings bij agrarische bedrijven is binnen het invloedsgebied van deze risicobronnen in het plangebied een toename van personendichtheid mogelijk. Als gevolg van deze verruiming van het bestemmingsplan kan de personendichtheid (tijdelijk gedurende het seizoen) binnen het invloedsgebied van bestaande risicobronnen toenemen, waardoor ook de hoogte van het groepsrisico kan toenemen. De toename is dermate beperkt dat relevante effecten op het groepsrisico niet te verwachten zijn. De effecten op het groepsrisico zijn, net als voor het plaatsgebonden risico, als neutraal beoordeeld. De aanwezigheid van de diverse risicobronnen zal derhalve niet leiden tot ruimtelijke beperkingen.

Uit het milieukundig onderzoek is geconcludeerd dat er ter hoogte van het plangebied geen sprake is van een PR knelpunt en of GR aandachtspunt.

Ondanks het feit dat op basis van bovenstaande, de externe veiligheidsrisico's van deze risicobronnen niet leiden tot ruimtelijke beperkingen, dient er toch een (beperkte) groepsrisicoverantwoording te worden opgesteld. Het bestuur van de gemeente Drimmelen ziet het verantwoordingsproces als een zinvol proces, waarmee de gemeente haar verantwoordelijkheid neemt en daar waar mogelijk nadere veiligheidsmaatregelen aan een ruimtelijke ontwikkeling verbindt.

2. Advisering Brandweer Midden- en West-Brabant en maatregelen

Ten aanzien van het plangebied is advies aan Brandweer Midden- en West-Brabant (Veiligheidsregio MWB) in het kader van het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevi), de Circulaire Risiconormering Vervoer Gevaarlijke Stoffen (Circulaire), het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb) en het ontwerpbesluit externe veiligheid transportroutes (Bevt) om advies gevraagd.

Het door de brandweer gegeven advies is opgenomen in bijlage 1 behorende bij deze verantwoording. Het door de brandweer opgestelde advies is vooral toegesneden op de verbetering van de veiligheid

in het plangebied (verbetering bestrijdbaarheid en zelfredzaamheid), alsmede een aantal aanbevelingen ten aanzien van bouwkundige, planologische en organisatorische maatregelen.

2.1. Effecten en maatregelen:

2.1.1. Scenario's

De scenario's waarmee volgens de brandweer rekening gehouden moet worden, betreffen:

- Brand (A16 en spoor)

Vrijkomen van een brandbare vloeistof als gevolg van catastrofaal falen van de tankwand.

Bij een ongeval met een brandbare vloeistof op het spoor en of de weg kan de tankwand lekken of openscheuren. Indien de tankwand faalt en een lek ontstaat gevolgd door een brand waarbij er op 45 m van de wagon op het spoor en 60 m van de tankwagons op de weg nog doden kunnen vallen en mensen tot op een afstand van maximaal 80 m nog 1^e graads brandwonden op kunnen lopen.

- Toxische wolk (emplacement, spoor en rijksweg)

Vrijkomen van een toxische vloeistof als gevolg van catastrofaal falen van de tankwand.

Bij het 'worstcase' scenario faalt de tank catastrofaal. Alle vloeistof stroomt binnen 1 minuut uit en vormt een vloeistofplas, die vervolgens gedurende 1800 seconden (30 minuten) uitdampft. Dit heeft tot gevolg dat personen die zich op 400 m van de plas bevinden (emplacement en spoor) zullen overlijden. Tot op maximaal 1250 m zullen er nog steeds personen kunnen overlijden die zich buiten bevinden.

- Explosie

Falen van de tankwand van en een tot vloeistof gecombineerd gas (Koude en of warme Blevé).

Indien een spoorketelwagon en of een tankwagen met brandbaar gas (zoals LPG) bij een incident zonder brand betrokken is kan de tank het begeven waarbij er drukgolven vrijkomen, een zogenaamde koude Blevé. Deze drukgolven kunnen tot op 85 m dodelijk zijn en kunnen er tot op 250 m gewonden tot gevolg hebben.

Indien een spoorketelwagon of een tankwagen bij een brand betrokken is, kan een warme Blevé ontstaan. Bij een warme Blevé zullen personen binnen een afstand van 300 m komen te overlijden.

- Buisleidingen

Als gevolg van leidingbreuk kunnen gas en brandbare vloeistoffen vrijkomen, waarbij bij een volledige leidingbreuk op een afstand van maximaal 95 m de 100 % letaliteit ligt.

Ter verbetering van de veiligheid ter hoogte van het plangebied wordt in het advies van de brandweer een aantal mogelijkheden aangegeven, voor het verkleinen van de kans op en de effecten van bovengenoemde scenario's.

Verkleinen kans:

De kans dat een incident ontstaat op een spoor en of rijksweg is afhankelijk van de kenmerken van de transportas, het transport daarover en van de omgeving. Ten aanzien van de verkleining van de kans op bovengenoemde incidenten wordt dan ook opgemerkt dat het bestuur van de gemeente Drimmelen er zich van bewust is dat de gemeente ten aanzien van deze omgevingsfactoren zeer beperkte invloed heeft.

Verkleinen effecten:

Ten aanzien van het verkleinen van de effecten van een eventueel spoor- en rijkswegincidenten wordt opgemerkt dat dit alleen maar kan worden bereikt door de transportvolumes te verkleinen. Deze zijn echter internationaal bepaald, waardoor deze mogelijkheid er eigenlijk niet is.

Daarnaast zijn er een aantal aanwezigheidsfactoren die eveneens van invloed zijn op de effecten van ongeval, zoals: aanwezigheid bewoners, woonbebouwing en infrastructuur in omgeving. Op deze aanwezigheidsfactoren heeft het gemeentebestuur in beginsel invloed. Echter vanwege het conserverend karakter van het plan is ten aanzien van dit aspect niet proactief te sturen.

In de gemeentelijke beleidsvisie Externe Veiligheid zal een verankering plaatsvinden van de gemeentelijke doorvertaling van de landelijke wet- en regelgeving.

2.1.2. Zelfredzaamheid

Centraal staat de vraag of zelfredding mogelijk is gezien het effectscenario. De effectiviteit van de zelfredzaamheid hangt met name af van de urgentie / het effect (moeten maatregelen worden overwogen?) en de haalbaarheid (is er voldoende tijd, middelen etc. voor maatregelen?).

De zelfredzaamheid geeft aan in welke mate de aanwezigen in staat zijn om zich op eigen kracht in veiligheid te brengen. Bij een ongeval met een brandbaar gas komt het neer op zo snel mogelijk op veilige afstand verwijderd te raken van de plaats van de dreigende explosie.

Bij het langdurig vrijkomen van toxische stoffen is het raadzaam de gehele populatie uit het effectgebied te evacueren. Bij kleine hoeveelheden toxische stoffen is het raadzaam de populatie te alarmeren, waarbij schuilen de voorkeur heeft. Uit onderzoek blijkt dat schuilen in een modern gebouw met de ramen en deuren gesloten en het ventilatiesysteem uitgeschakeld, ongeveer 4 uur verantwoord is.

Om de zelfredzaamheid van deze groep mensen in het plangebied te versterken en te vergroten, zijn de volgende maatregelen beschouwd:

Niet ruimtelijk:

1. Bij gebruik van mechanische ventilatie in bebouwing wordt geadviseerd om afsluitbare mechanische ventilatie toe te passen.
Bij het vrijkomen van toxische stoffen zullen deze stoffen door de mechanische ventilatie de gebouwen ingezogen worden. In het algemeen is een mechanische ventilatie niet (makkelijk) uit te zetten. Om binnen afgeschermd te zijn van toxische stoffen moet de ventilatie of centraal of met een noodknop uit te zetten zijn. Dit aspect is voornamelijk van toepassing bij nieuw- of verbouw van een woning en zal dan ook zo veel als mogelijk in de omgevingsvergunning worden meegenomen.
2. Extra aandacht zal worden besteed aan de detaillering van gevels, ramen en kozijnen zodat deze goed luchtdicht zijn uitgevoerd, zodat natuurlijke ventilatie als gevolg van tocht niet kan plaatsvinden. Dit aspect is voornamelijk van toepassing bij nieuw of verbouw van een woning.
3. Actief communiceren met de inwoners in het invloedsgebied over de risico's en de mogelijk te nemen maatregelen. Bewoners binnen het invloedsgebied van een risicobron moeten op de hoogte zijn van wat men moet doen in geval van een ongeval. Dit vraagt om een actief beleid op het gebied van risicocommunicatie, waarvoor de gemeente op haar website een aparte pagina heeft ingericht. Daarnaast worden de inwoners via het lokale weekblad geïnformeerd over actuele ontwikkelingen op het gebied van risico- communicatiebeleid.

Ruimtelijk:

- zorg te dragen voor goede bereikbaarheid/vluchtmogelijkheden van het plangebied (en gebouwen). Daar waar mogelijk zal dit aspect worden geborgd in de omgevingsvergunning.

2.1.3. Bestrijdbaarheid

Voor een goede bestrijdbaarheid is het noodzakelijk dat de volgende onderdelen in orde zijn:

- Opkomsttijd

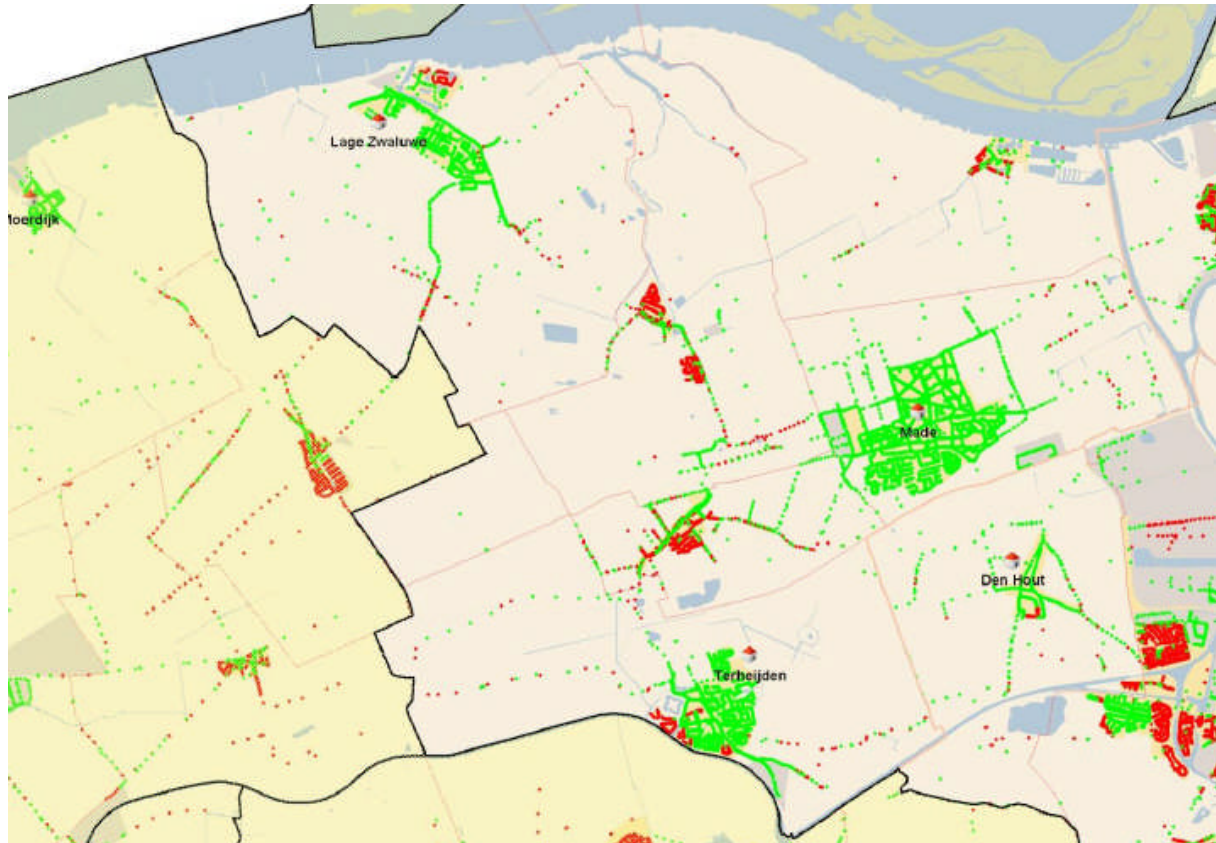
Door het bestuur van de Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant is in het Dekkings- en spreidingsplan 2011-2014 de opkomsttijden voor de brandweer vastgesteld. In onderstaande tabel zijn deze opkomsttijden weergegeven:

Acht minuten	Twaalf minuten
woonfunctie voor 2003	woonfunctie na 2003
Celfunctie	kantoorfunctie
gezondheidszorgfunctie	winkelfunctie
Logiesfunctie	onderwijsfunctie overige
onderwijsfunctie basisonderwijs tot 12 jaar	industriefunctie
bijeenkomstfunctie bestemd voor	sportfunctie
kinderdagopvang	

Tabel 2: Opkomsttijden zoals vastgesteld door AB VRMWB

Wanneer een ontwikkeling plaatsvindt buiten de genoemde opkomsttijd moeten er maatregelen worden getroffen. Hiervoor wordt door de brandweer een Toolbox ontwikkeld.

In onderstaande figuur zijn de opkomsttijden van de brandweer in de avond, nacht en weekend situatie binnen de gemeente Drimmelen weergegeven.

Afbeelding 3: opkomsttijden van de Brandweer uit het spreidings- en dekkingsplan 2011 (binnen de rode gebieden wordt de opkomsttijd niet gehaald)

Uit afbeelding 3, als ook uit het brandweeradvis, blijkt dat aan de normtijd van het plangebied niet overal wordt gehaald (rood). De door de brandweer ontwikkelde toolbox zal worden ingezet op een verbetering van de opkomsttijden. De toolbox bevat maatregelen waarmee gemeenten de overschrijdingen van de opkomsttijden kunnen compenseren. De brandweer faciliteert de gemeenten hierbij en neemt zelf ook maatregelen zoals bijvoorbeeld uitruk op maat en flexibele voertuigbezetting. De organisatorische verbetermaatregelen die voortvloeien uit de toolbox zullen worden ingebed in de gemeentelijke organisatie.

- **Waarschuwings- en alarmeringsinstallatie**
Het BP Buitengebied ligt niet geheel binnen het dekkingsgebied van de WAS-installatie. Een aanvullende systeem om de bevolking in het buitengebied te alarmeren is daarom ook noodzakelijk. Hiervoor wordt binnen de gemeente NL alert ingezet en werkt de gemeente Drimmelen continue aan het verbeteren van haar crisis-communicatie middels de gemeentelijke website. Met behulp van deze instrumenten kunnen de bewoners maar ook de bezoekers van het plangebied, ingeval van een (toxisch), incident tijdig worden gealarmeerd zodat zij in staat zijn om zichzelf in veiligheid te brengen.
- **Bluswatervoorziening**
Om een brand in het plangebied te kunnen bestrijden is het noodzakelijk dat er voldoende primair en secundair bluswater aanwezig is. Voor ruimtelijke ontwikkelingen, waarbij eveneens een

omgevingsvergunning deelzaak bouwen noodzakelijk is, wordt de aanwezigheid van bluswater in het kader van deze vergunning getoetst. Voor die plaatsen waar onvoldoende secundaire bluswatervoorzieningen aanwezig is, zal in samenspraak met de brandweer (de heer R. Schetters van de afdeling risicobeheersing Amerstreek) nader overleg plaatsvinden. Dit zal in een separaat traject plaatsvinden.

De planlocatie moet bereikbaar zijn voor voertuigen van hulpverleningsdiensten. De eisen ten aanzien van de bereikbaarheid zijn opgenomen in de brancherichtlijn handreiking bluswatervoorziening en bereikbaarheid.

Voorafgaand aan de ingebruikname van een gebouw en of woning zal worden geborgd dat er voldoende primaire en secundaire bluswatervoorzieningen (nabij het plangebied) aanwezig zijn. Hierover zal overleg plaatsvinden met de afdeling risicobeheersing Amerstreek.

3. Bestuurlijke verantwoording

Op basis van de beschouwde scenario's , het feit dat het groepsrisico ter hoogte van het plangebied ruim onder de oriënterende waarde ligt en niet tot nauwelijks zal toenemen, en ervan uitgaande dat de voorgeschreven ruimtelijke en niet-ruimtelijke maatregelen zullen worden getroffen, acht het bestuur van de gemeente Drimmelen de vaststelling van het bestemmingsplan verantwoord.

Bijlage I: advies externe veiligheid Brandweer Midden- en West Brabant ; 23 -07- 2012